

Overweging: 1e zondag Advent

Thema: Advent is begonnen

Lezingen: Jeremia 33,14-16 en Lucas 21,25-28.34-36

Zondag 1 december 2024 Joost Koopmans OSA

Het is niet moeilijk ook in onze tijd angstaanjagende tekenen aan zon, maan en sterren te zien.

De verschijnselen van zee- en aardbevingen, hongersnoden en overstromingen trekken aan ons voorbij, meer dan ooit, zo lijkt het. En wat het betekent dat mensen het besterven van schrik, zien we in landen waar oorlog woedt, bij terreur en gewelddadige acties. Het is dan moeilijk een lichtpuntje te zien.

Dat wordt ook nog eens versterkt door de stervende natuur in dit seizoen en de korte dagen. Je stoot op de donkere kanten van het bestaan ook van je eigen bestaan. En dat willen we niet. We zoeken naarstig naar een lichtpunt. Wie durft de echte donkere nacht door te maken? De middelen die ons in een roes brengen zijn populair. Veel mensen houden het niet uit met zichzelf, met hun situatie, en steken een kunstlicht aan.

'Laat je niet afstompen door de roes en de zorgen van het dagelijks leven, maar wees waakzaam en bid om kracht.' Dit lezen we in het Evangelie van vandaag. Waken en bidden: twee pijlers van de Adventsmens. Je niet gewonnen geven aan de machten van het duister in en om je heen. Bidden dat je de kracht zult hebben om niet ten onder te gaan door wat je overkomt.

Mooi gezegd, maar ik, ik zwerf en zoek, dool in het duister, als mens zonder ogen ... komt er dan nooit een eind aan de nacht? Mijn zorgen en mijn pijn komen 's nachts het meest naar boven: ik voel ze meer dan overdag.

Of je nu wilt of niet: er zijn tijden in het mensenbestaan dat duisternis je overvalt. Een sombere stemming waarvan je niet loskomt, een gevoel van hulpeloosheid dat zich in je binnenste nestelt en dat je niet kunt verjagen; een onvermogen om te zien achter welke wolk het licht schuilt. En als je zoekt naar de weg hoe het nu verder moet, stuit je alleen op duisternis.

Ook het geloof dat je van jong af hebt meegekregen, kan je in de steek laten. In zo'n periode glijdt alles waar jij je anders op zou verheugen, uit handen. Het goed bedoelde woord van een medemens dringt niet tot je door. De Duitse benedictijn Anselm Grün mediteert hiervoor in zijn boek '50 Engelen'.

Hij zegt: *Er moet een engel aan te pas komen die wil afdalen in jouw duisternis en die je de hand reikt om uit het duister te raken. Zo'n engel moet zelf niet bang zijn voor het duister. Hij moet erop vertrouwen dat hij zelf wordt vastgehouden. Hij draagt een fakkel, het innerlijk licht van het geloof. Hij voert je uit de nacht naar de dageraad en het licht.*

Een verpleegkundige met een ervaring van 11 jaar nachtdienst vertelde me eens: *"Ik heb het werken 's nachts prachtig gevonden. Overdag is het een vliegen en hollen in het ziekenhuis, maar 's nachts daalt de stilte neer, en in die stilte ga je mee. Mensen komen eerder bij hun eigen kwetsbaarheid en dan kun je als nachtzuster zoveel voor hen betekenen. Een luisterend oor, een woord van troost, een tedere hand komen juist in de donkere stille nacht diep bij mensen binnen en scheppen een band".* Met Anselm Grün zou je die nachtzuster 'de engel van de duisternis' kunnen noemen die je voert van nacht naar dageraad.

In deze adventstijd worden we aangespoord innerlijke krachten in ons zelf vrij te maken en te ontwikkelen; op zoek te gaan naar licht in de duisternis, naar het positieve te midden van het vele negatieve in ons en om ons heen. Daar hebben we elkaar bij nodig. Je hebt iemand nodig als die nachtzuster die jou in het donker nabij is. Je hebt mensen nodig die je waakzaam en scherp houden en je laten ontdekken dat licht in het donker zelf zit opgesloten.

Een sprekend voorbeeld van zo'n mens las ik in de krant van afgelopen donderdag. Het gaat over een zekere bisschop Bernardino in Zuid Soedan. Meer dan 30 gewapende stammen vechten daar met elkaar om koeien en macht. "In dit land groeien mensen op" zegt Bernardino, "met het idee dat wie niet tot je stam behoort, je vijand is. Maar de kerk heeft een vredesdorp opgericht waar ze handel drijven met elkaar en vaker met elkaar trouwen. Wij vechten niet, dus we lijken misschien wel zwak, maar echte kracht is innerlijk. We proberen mensen in zichzelf te laten geloven en in hun vermogen om verandering te brengen door het juiste te doen. Vrede is besmettelijk, want iedereen verlangt naar vrede."

Nuchter bekeken klinkt dat soft. Wereldlijke leiders beslechten een onderlinge strijd immers met gewapende militairen of door economische sancties dat noem je 'hard power'. Terwijl de kerk in Soedan een zachte kracht vormt in de samenleving, door mensen de schoonheid van diversiteit te laten inzien, bijv. door het oprichten van een vredesdorp en het leiden van vrouwen- en jongerengroepen.

In ons eigen land heeft het kabinet Schoof donderdag jl. een petitie ontvangen tegen het strengste asielbeleid ooit, ondertekend door ruim 1100 religieuze leiders: priesters, predikanten, imams én rabbijnen. Ook zij hebben het over Nederland als een land dat altijd op zoek was naar mogelijkheden en het christendom stimuleert ons om na te denken over wie onze naaste is, en dat is óók iemand die níet op ons lijkt: We laten ons toch geen angst aanpraten voor diversiteit?

In de advent steken we kaarsen aan als een vurig verlangen naar een wereld waarin God opnieuw geboren wordt. Steeds weer zoeken onze ogen naar Hem.

En we zingen een gat in de nacht.

We zingen als een uiting van het geloof dat, ondanks de gewelddadige wanklanken van onze tijd, en het duister in ons zelf, harmonie en vrede het laatste woord zullen hebben.